

ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

**Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу
міграційних процесів**

**ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ
З МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
(22 – 28 січня 2016 року)**

Київ 2016

Оперативний звіт підготовлено Контактним інформаційно-аналітичним центром з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів Державної міграційної служби України створений відповідно до наказу ДМС від 29 травня 2015 року № 64 в рамках виконання рекомендацій, що містяться у п'ятій доповіді ЄК щодо прогресу України у виконанні Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму.

Контактний інформаційно-аналітичний центр з моніторингу міграційних процесів діє на базі Управління документального забезпечення, роботи зі зверненнями громадян та запитами на інформацію Державної міграційної служби України.

У звіті представлені оперативні (за тиждень) результати спостережень за основними подіями в Україні та світі, з метою здійснення прогнозу розвитку міграційних процесів в Україні.

У звіті використано статистичну інформацію ДМС, Оперативної групи Міжвідомчого координаційного штабу з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО, звіти СММ ОБСЄ, інформаційні повідомлення Держприкордонслужби, СБУ, Інформаційно-аналітичного центру, ДСНС, агенцій УНІАН та Deutsche Welle, української служби Британської телерадіомовної корпорації, МОМ, Єврокомісії, радіо «Свобода», інформаційного порталу Warsintheworld.

ЗМІСТ

I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ	2
1.1. Зовнішні показники	2
1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі	2
1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі	3
1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних,	4
1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі.....	5
1.2. Внутрішні показники	10
1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних.	10
1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції.	10
1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України.	11
1.2.4. Зміни в законодавстві	13
II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ..	13
2.1. У сфері внутрішньої міграції.....	13
2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції.....	15
2.3. У сфері надання притулку.....	17
2.4. У сфері трудової міграції	18

I. ОКРЕМІ ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ

1.1. Зовнішні показники

1.1.1. Соціально-політична ситуація у світі

Минулого тижня (22 – 28 січня) світові події, які мали прямий або опосередкований вплив на міграцію, були такими:

- за повідомленням Глави Пентагону Ештона Картера, США найближчим часом перекинуть в Ірак легендарну 101-у повітряно-десантну дивізію, яка візьме участь у боях проти ІДІЛ.

США погодили цей план з союзниками по «антиідлівській» коаліції під час зустрічі в Парижі, на якій були присутні представники Франції, Австралії, Німеччини, Італії, Нідерландів і Великобританії.

За неофіційними даними стало відомо, що чисельність спецназу, відправленого в Ірак, складе близько 200 осіб;

- Європейський союз започаткував роботу нового правоохоронного центру з метою координації боротьби проти насильницького екстремізму.

Новий Європейський центр протидії тероризмові створений як частина поліцейного агентства Європейського союзу, Європолу, і працюватиме в Гаазі в Нідерландах у складі 40–50 експертів із протидії тероризмові.

Центр буде координувати обмін розвідувальними даними, відстежувати іноземних бойовиків і джерела незаконного фінансування і здобуття зброї, а також допомагати країнам-членам Євросоюзу в антитерористичних розслідуваннях;

- країни «Вишеградської четвірки» проведуть 15 лютого екстрений саміт, на якому обговорюватимуть кризову ситуацію, викликану напливом мігрантів.

Зустріч очільників урядів Чехії, Польщі, Угорщини і Словаччини відбудеться напередодні саміту Євросоюзу 18-19 лютого, на якому лідери об'єднання також планують обговорити кризу з мігрантами.

«Вишеградська четвірка» вже закликала до суворішого захисту кордону Євросоюзу, обмежень на приплив мігрантів та виступала проти перерозподілу шукачів притулку між країнами Євросоюзу;

- **24 січня** стало відомо, що Єврокомісія планує створити правову основу для залучення сил європейського прикордонного агентства Frontex в Македонії, яка не входить до ЄС, для протидії проникненню нелегальних мігрантів на територію держав-членів ЄС;

- Росія готується до будівництва нової авіабази в Сирії на кордоні з Туреччиною.

Підрозділ російських військових, а також інженери були помічені поблизу закинутого аеродрому неподалік міста Ель-Камишли на північному сході Сирії, яке є рідним для сирійських курдів, а сам аеропорт контролюють війська Асада.

Поява нової бази та військового контингенту РФ на кордоні з Туреччиною може знову дестабілізувати ситуацію в регіоні після інциденту зі збитим російським Су-24.

1.1.2. Наявність військових конфліктів та війн у світі

Станом на 28.01.2016 конфліктні ситуації та війни обліковуються орієнтовно у 66 країнах світу та окремих регіонах, у тому числі: у Африці – 28, в Азії – 16, в Європі – 9, у Південній Америці – 4, у Північній Америці – 1 та на Близькому Сході – 8.

Гарячі ситуації спостерігаються у 26 країнах та окремих територіях, в тому числі:

- в Африці – у 13 країнах:

ДР Конго, Малі, Судан, Сомалі і Туніс – війна проти терористичних угруповань;

Єгипет, Камерун і Нігерія – війна проти ісламістських бойовиків;

Бурунді, Лівія, Південний Судан і Мозамбік – громадянська війна;

ЦАР – сутички між мусульманами і християнами;

- в Азії – у 4 країнах:

Афганістан, Пакистан і Філіппіни – війна проти ісламістських бойовиків;

Бірма – війна проти повстанських груп;

- в Європі – у 2 країнах:

Росія – бойові дії проти ісламістських бойовиків у Чечні та Дагестані;

Україна – війна проти терористичних угруповань;

- у Південній Америці – у 1 країні:

Колумбія – війна проти терористичних угруповань;

- у Північній Америці – у 1 країні:

Мексика – війна проти наркокартелів;

- на Близькому Сході – у 5 країнах:

Ірак, Ізраїль, Ємен – війна проти ісламістських бойовиків;

Туреччина – війна проти терористичного угруповання;

Сирія – громадянська війна.

Найбільший резонанс впродовж останнього тижня отримали такі події:

Нігерія – на південному сході країни з новою силою відновлюються заклики до створення незалежної держави Біафра (площа 76,4 тис. км. кв., що становить 8,3% від загальної площі Нігерії) із столицею у місті Енугу, що призвело до підвищення напруги у регіоні.

Спроба створення незалежної держави Біафра вже була здійснена наприкінці 1960-х років, що призвело до громадянської війни, яка тривала протягом 30 місяців. За деякими оцінками, число загиблих у тій війні становило 2 мільйони осіб.

Сирія – у вівторок, 26 січня стало відомо про те, що урядові війська, за підтримки загонів місцевого ополчення, відбили у повстанців ключове місто Шейх Міскін, що розташоване на півдні країни.

Цим самим, урядові війська відрізали шляхи сполучення сил повстанців між східною і західною частинами провінції Дераа.

1.1.3. Наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, в країнах, що мають спільні з Україною кордони

Республіка Білорусь

За повідомленнями Міністерства надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь, надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, впродовж минулого тижня у районах, що межують з кордонами України, не зафіксовано.

Республіка Молдова

Впродовж останнього тижня за даними Служби цивільного захисту і надзвичайних ситуацій Молдови наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

Попри це, у неділю, 24 січня, в столиці Молдови Кишиневі тисячі людей зібралися, щоб вимагати відставки новопризначеного уряду і дострокових виборів. Протест організували дві проросійські партії та антикорупційний проєвропейський рух.

Мітинг на підтримку уряду, який також був запланований на 24 січня, скасували, щоб уникнути можливих зіткнень.

Обурення громадськості викликало призначення 20 січня Павела Філіпа прем'єр-міністром. Член правлячої Демократичної партії Філіп сприймається багатьма як підконтрольний скандальному олігарху Владу Плахотнюку.

Але США, ЄС і найближчий союзник Молдови, член ЄС – Румунія заявили, що вони будуть працювати з новим урядом, і закликали його провести проєвропейські реформи.

Російська Федерація

У регіонах, що межують з Україною за повідомленнями МНС Російської Федерації наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

Республіка Польща

У регіонах Польщі, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

У той же час, в суботу, 23 січня, кілька тисяч жителів Польщі вийшли на вулиці Варшави на знак протесту проти дій нового консервативного уряду.

Основна вимога мітингувальників - відмова уряду від прийняття закону про стеження. Якщо закон буде прийнятий, буде розширено доступ влади до різних електронних даних громадян, а правоохоронні органи отримають більше можливостей для використання даних стеження у веденні справ.

Акції протесту на підтримку поляків пройшли і в інших європейських містах, у тому числі в Лондоні та Амстердамі.

В Європейському союзі занепокоєні діями уряду Польщі. ЄС розпочато розслідування того, чи не порушує Варшава демократичні принципи.

Румунія

У регіонах Румунії, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

Словацька Республіка

У регіонах Словацької Республіки, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

Угорщина

У регіонах Угорщини, які межують з Україною, впродовж останнього тижня наявність надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних, які б могли призвести до переміщення населення, не зафіксовано.

1.1.4. Основні шляхи постачання нелегальних мігрантів у Світі

За даними Міжнародної організації з міграції, станом на 27 січня 2016 року до Європи морем прибули близько 67 193 мігрантів, з яких до Італії – 5 000 і до Греції – 62 193.

З початку 2016 року, станом на 27 січня, при спробі перетнути Середземне море у напрямку Європи загинули 368 осіб.

Мета мігрантів, що прибувають до Європи залишається незмінною – отримання статусу біженця та соціальних пільг у Великобританії, Німеччині, Швеції, Франції, Норвегії та інших розвинених країнах ЄС.

Основними маршрутами проникнення нелегальних мігрантів з країн Північної Африки та Близького Сходу до ЄС через є такими:

- 1) «Східний маршрут»: Україна та/або Румунія – Словачія та/або Угорщина – Австрія – Німеччина;
- 2) «Східний Середземноморський маршрут»: через Середземне море та/або через Турцію до Греції – Македонія – Сербія – Словачія та/або Угорщина – Австрія – Німеччина;
- 3) «Західний Балканський маршрут»: Греція – Албанія – Чорногорія та/або Сербія – Хорватія – Словенія та/або Угорщина – Австрія – Німеччина;
- 4) «Центральний Середземноморський маршрут»: через Середземне та Іонічне моря до Італії – Франція – Великобританія;
- 5) «Маршрут Апулія та Калабрія»: через Середземне море та/або через Турцію до Греції- через Середземне море до Італії – Франція – Великобританія;
- 6) «Західний Середземноморський маршрут»: через Середземне море до Іспанії – Франція – Великобританія;
- 7) «Західний Африканський маршрут»: по Атлантичному океану до Канарських іспанських островів;
- 8) «Північний маршрут»: Росія – Норвегія.

На тижні, що минув, в Гаазі відбулася екстрена зустріч Міністрів юстиції і внутрішніх справ країн Євросоюзу з питань міграції.

Після зустрічі Міністри звернулися до Європейської комісії з проханням вжити законодавчих заходів, які дозволили б їх країнам впоратися з напливом мігрантів.

За чинними правилами, країна, що перебуває в Шенгені, має право закрити свої кордони на період до шести місяців, проте на зустрічі в Гаазі міністри зажадали, щоб цей період був збільшений до двох років.

Також на зустрічі обговорювалися заходи з охорони зовнішніх кордонів ЄС - деякі з її учасників заявили, що економіка окремих країн Євросоюзу може не витримати напливу мігрантів, і знадобиться допомога ззовні.

При цьому Міністри внутрішніх справ Німеччини і Австрії закликали посилити тиск на Грецію у контексті кризової ситуації з мігрантами.

Вони вважають за можливе виключення Греції з Шенгенської угоди, якщо з боку Греції бракуватиме відчутних результатів скорочення кількості біженців, що через її кордони потрапляють до Євросоюзу.

Проте така пропозиція не знайшла широкої підтримки у представників інших країн ЄС.

Разом з тим, Нідерланди, які нині головуєть в Раді ЄС, підготували загальноєвропейський план з врегулювання кризи біженців.

Згідно з ним мігрантів пропонують відправляти поромами назад до Туреччини, з місць їх прибуття на грецькі острови, такі як Лесбос та Кос.

Цей проект зараз розробляється у кількох країнах ЄС, серед яких і Німеччина. Перші пороми, можуть бути відправлені у березні або квітні.

При цьому Туреччина готова приймати біженців після їх повернення з ЄС за умови, що самі європейці офіційно прийматимуть у себе 250 тисяч біженців на рік.

Над проектом також працюють Швеція та Австрія, очікується співпраця із Францією, Іспанією та Португалією, від Британії очікують готовності приймати біженців.

Країни Євросоюзу та інші органи Європейського співтовариства постійно виробляють і урізноманітнюють механізми й інструменти протидії неконтрольованим обсягам нелегальної міграції з країн Близького Сходу та Північної Африки.

Так, на тижні, що мину, Єврокомісія попередила Грецію про можливе введення прикордонного паспортного контролю на в'їзді в інші держави Шенгенської зони, якщо Афіни не впораються з потоком мігрантів.

Раптові інспекції, проведені експертами Єврокомісії в листопаді та грудні на материковій частині Греції і на островах в Егейському морі, виявили недопрацювання влади.

Якщо необхідні заходи не будуть вжиті і недоліки не будуть усунуті, інші країни-члени мають право тимчасово ввести перевірку паспортів на своїх кордонах на строк до двох років, заявили в Єврокомісії після опублікування результатів перевірки.

Тимчасова відміна свободи пересування всередині безвізової зони передбачена ст. 26 Шенгенської угоди, яка до цих пір жодного разу не застосовувалася.

Греція не має сухопутних кордонів з іншими шенгенськими державами, тому на практиці прикордонний контроль виліється в перевірку документів у грецьких морських і повітряних портах.

Влада **Словенії** ввела обмежувальні заходи з прийому мігрантів. Тепер в'їзд в країну буде дозволено лише тим, які збираються отримати притулок в Німеччині та Австрії.

Також в країні посилять прикордонний контроль та захист «кордону з Хорватією».

З жовтня 2015 року в Словенію з населенням 2 млн осіб, прибули 409 тис. мігрантів. Це сталося після того, як Угорщина закрила свій кордон для проходу вимушених переселенців. Зі Словенії шукачі притулку відправлялися в Австрію. Однак 20 січня Відень оголосив про плани щодо обмеження кількості прийнятих країною мігрантів у порівнянні з минулим роком з 90 тис. до 37,5 тис. осіб.

Уряд **Австрії**, яка минулого року прийняла близько 90 тисяч мігрантів, затвердив законопроект, що робить умови для біженців більш жорсткими.

Згідно з новим документом, мігрантам буде видаватися ідентифікаційна карта терміном на три роки, після чого питання її продовження буде переглядатися в індивідуальному порядку.

У тому разі, коли повернення на батьківщину більше не загрожує життю біженця, його можуть депортувати.

Якщо ж людина виявиться добре інтегрованою до австрійського суспільства, або якщо для цього будуть інші гуманітарні причини, термін перебування в країні може бути продовжений.

Ці правила будуть застосовуватись до всіх шукачів притулку, які прибули до Австрії після 15 листопада 2015 року, в тому числі і до тих, хто ще тільки чекає на отримання статусу біженця.

Парламент **Данії** схвалив законопроект, що зобов'язує мігрантів, які прибувають в країну, здавати наявне в них майно, вартість якого перевищує еквівалент \$1450.

Данська влада зазначає, що нові правила лише зрівнюють мігрантів з громадянами країни, адже безробітні данці зобов'язані продати свою власність, якщо її вартість перевищує певну суму, для того щоб претендувати на отримання соціальних допомог.

Уряд Данії обговорить і ще одну неоднозначну пропозицію – затримувати возз'єднання сімей біженців і мігрантів, щоб позбавити їх стимулу просити притулку в Данії.

У 2016 році Данія, як очікується, прийме близько 20 тис. мігрантів. Як повідомило данське міністерство інтеграції, це на 5 тис. більше, ніж у минулому році.

При цьому багато з мігрантів, що застрягли в Данії, намагаються потрапити до Швеції.

Німецький уряд схвалив закон, який дозволить висилати з країни мігрантів, які вчинили правопорушення і засуджені до року позбавлення волі.

Цей закон ухвалений у зв'язку з масовими нападами на жінок у новорічну ніч у Кельні та інших містах країни.

Згідно з ухваленим законом, особу міграційного походження зможуть депортувати, якщо вона притягалася до відповідальності у вигляді щонайменше річного позбавлення волі через певні правопорушення - наприклад, завдання тілесних ушкоджень, вбивство чи зґвалтування. До цього додається також опір

поліції та злочини проти власності, якщо вони були пов'язані з насильницькими діями, погрозами або введенням у оману.

Депортація має стати принципово можливою і у випадку, якщо особа була засуджена на менший, ніж річний, термін ув'язнення за вищезгаданими правопорушеннями. При цьому не важливо буде про яке покарання йтиметься - умовне чи реальне.

Прикордонники Македонії на кордоні з **Греції** не пропускають до в'їзду близько 2 тисяч біженців, які чекають, коли їм дозволять продовжити шлях на захід Європи. Македонські прикордонники пропускають на територію країни тільки біженців з Іраку, Сирії та Афганістану.

Уряд **Німеччини** має намір збільшити розмір фінансової допомоги Туреччині для вирішення міграційної кризи з 36 мільйонів до 50 мільйонів євро в 2016 році, повідомив німецький Міністр економічного співробітництва і розвитку Герд Мюллер.

Перш за все, інвестиції підуть на будівництво шкіл, професійну освіту і зміцнення комунальної інфраструктури в прикордонних районах Туреччини, у яких знаходиться 2,5 мільйона сирійських біженців.

Норвезька влада тимчасово призупинила депортувати до РФ прохачів притулку, які восени прибули до скандинавського королівства з території Росії.

Основною причиною для тимчасового припинення депортації біженців, озвученої російською стороною, є необхідність забезпечення безпеки даної процедури. Обговорюється можливість відправки висланих мігрантів до Мурманська та Москви літаками.

Цього тижня в Норвегії почали депортацію з країни чергової групи біженців, раніше прибулих з РФ. Однак з понад 100 чоловік, які були звезені в центр для прохачів притулку в північній комуні Сер-Варангер (межує з Мурманської областю), в Росію вдалося відправити мікроавтобусами тільки 13. Їх відвезли до м. Нікель в середу, а в четвер і п'ятницю рейси зривалися.

Всього, минулого року до Норвегії прибуло понад 5,5 тисячі шукачів притулку, які скористалися так званим «Північним маршрутом».

Незважаючи на бажання країн Європи створити для біженців некомфортні умови для перебування, міжнародні організації та корпорації працюють у зворотному напрямі.

Зокрема концерн Google виділив п'ять мільйонів доларів (4,6 мільйона євро) на допомогу біженцям у Німеччині.

Ці гроші буде витрачено на 25 тисяч нетбуків типу Хромбук. На думку компанії, ці нетбуки полегшать біженцям доступ до освітніх пропозицій, а також до можливостей контактувати зі своїми рідними.

Нетбуки буде передано через благодійні організації, які активно займаються проблемами біженців. Серед партнерів Google також Федерація робітників-самаритян та Deutsche Telekom.

Значні обсяги нелегальної міграції до країн Європи починають виправдовувати прогнози щодо підвищення рівня криміногенної ситуації.

Глава регіону Нор-Па-де-Кале Ксав'є Бертран 25 січня закликав уряд **Франції** ввести війська в портове місто Кале, в якому розташований великий табір для мігрантів.

Така реакція була викликана штурмом мігрантами порту Кале, який відбувся в суботу, 23 січня, коли 200 мігрантів увірвалися в порт після демонстрації на підтримку мігрантів, деякі з них навіть сіли на передні палуби британського порома.

Для того, щоб не дратувати громадян, **Польське** управління у справах іноземців буде поселяти перших прибулих в країну мігрантів в центрах для біженців, які розташовані далеко від населених пунктів.

Зокрема, перші прибулі мігранти будуть розподілені по спеціальних центрах в місцевостях Дембак, Лінін, Бяла-Подляска і Червони-Бур.

До кінця березня уряд Польщі має скласти декларацію, що передбачає прийом перших 100 мігрантів. Всього Польща зобов'язалася прийняти близько 7 тис. біженців протягом найближчих двох років.

Згідно з даними опитування, проведеного Центром дослідження громадської думки, 60% населення **Чеської Республіки**, вважають, що країна взагалі не повинна приймати жодних біженців, навіть з місць, охоплених військовими діями.

Третина опитаних вважає, що приймати мігрантів можна тільки до періоду закінчення військового конфлікту.

Лише 2% опитаних вважають, що необхідно прийняти мігрантів і дозволити їм укоренитися в Чехії. Порівняно з вересневим опитуванням, число тих, хто вважає, що біженців приймати не потрібно взагалі, зросла на 8 %.

Доволі неспокійною ситуація з біженцями є й в інших регіонах світу.

Прикордонники **Йорданії** відкрили вогонь по групі людей, які намагалися нелегально потрапити на територію країни з сусідньої Сирії. За останніми даними, 12 осіб загинули, є поранені.

За інформацією прикордонної служби, всього в спробі прорватися через кордон брали участь близько 30 осіб, деякі з них були озброєні.

Також повідомляється, що прикордонники вилучили близько 2 мільйонів капсул з наркотиками.

За даними ООН, з 2011 року до Йорданії прибуло близько 600 тисяч сирійських біженців, проте влада країни стверджує, що кордон перетнули понад 1,4 мільйона сирійців.

Міністерство юстиції **Японії** повідомило, що за підсумками 2015 року прийняла лише 27 мігрантів, відхиливши майже всі прохання про притулок.

Міністерство заявило про отримання 7586 заявок - це означає, що більше 99% запитів про надання притулку були відхилені. У 2014 році Японія отримала 5 тис. запитів і надала притулок лише 11 заявникам.

Правозахисники протягом багатьох років звертають увагу на зайву жорсткість імміграційної влади Японії і погані умови утримання в центрах для мігрантів.

За даними агентства ООН у справах біженців, в Японії проживають лише 2419 біженців, тоді як у США їх близько 267 тис., Туреччини - 1,8 млн.

1.2. Внутрішні показники

1.2.1. Наявність в Україні надзвичайних ситуацій, у тому числі кліматичних.

Згідно з офіційною інформацією, розміщеною на офіційному інформаційному порталі Державної служби з надзвичайних ситуацій України надзвичайних, подій, які б призвели до можливого переселення людей протягом 22 – 28 січня на території України не зафіксовано.

1.2.2. Події у районах проведення Антитерористичної операції.

Протягом звітного тижня (22 – 28 січня) обстановка в зоні АТО дещо загострилася. Незаконні збройні формування окремих районів Донецької та Луганської областей (далі – НЗФ) збільшили географію та кількість обстрілів, а також стали частіше застосовувати важке озброєння – міномети та бронетехніку. Також триває «снайперська війна».

Мал. 1 – Мапа АТО станом на 00 годин 29.01.2016

Загалом протягом тижня, використовуючи БМП, великокаліберні кулемети, гранатомети, стрілецьку зброю, а також заборонені Мінськими угодами 82-мм та 120-мм міномети, НЗФ 325 рази порушили умови режиму

припинення вогню, що на 10 % більше показника минулого тижня. Внаслідок бойових дій 7 українських військовослужбовців отримали поранення.

Провокуючи українських військовослужбовців на вогонь у відповідь, НЗФ обстрілюють райони, де проживають мирні мешканці. Так, 28 січня в 21:10 терористи з БМП та автоматичного станкового гранатомету обстріляли контрольний пункт в'їзду/виїзду «Мар'їнка» Державної прикордонної служби України.

Продовжується інтенсивне логістичне забезпечення НЗФ з території Російської Федерації. До залізничних станцій Іловайськ та Харцизьк прибули ешелони з військовою технікою, пально-мастильними матеріалами та боєприпасами. Крім того, зафіксовано незаконний перетин державного кордону України російською автомобільною колоною у районі с. Дмитрівка (Шахтарський район, Донецької області) з боєприпасами та майном.

Залишається складною криміногенна ситуація на тимчасово окупованих територіях Донецької і Луганської областей.

Як приклад, 24 січня групою озброєних осіб, під керівництвом колишнього заступника командира танкового батальйону з озброєння 1 окремої мотострілецької бригади (Комсомольське) 1 АК, здійснено збройний напад на пункт боєпостачання вказаного батальйону. Викрадено боєприпаси та пально-мастильні матеріали.

Також встановлено факти розкрадання військовослужбовцями російських окупаційних військ майна з метою власної наживи.

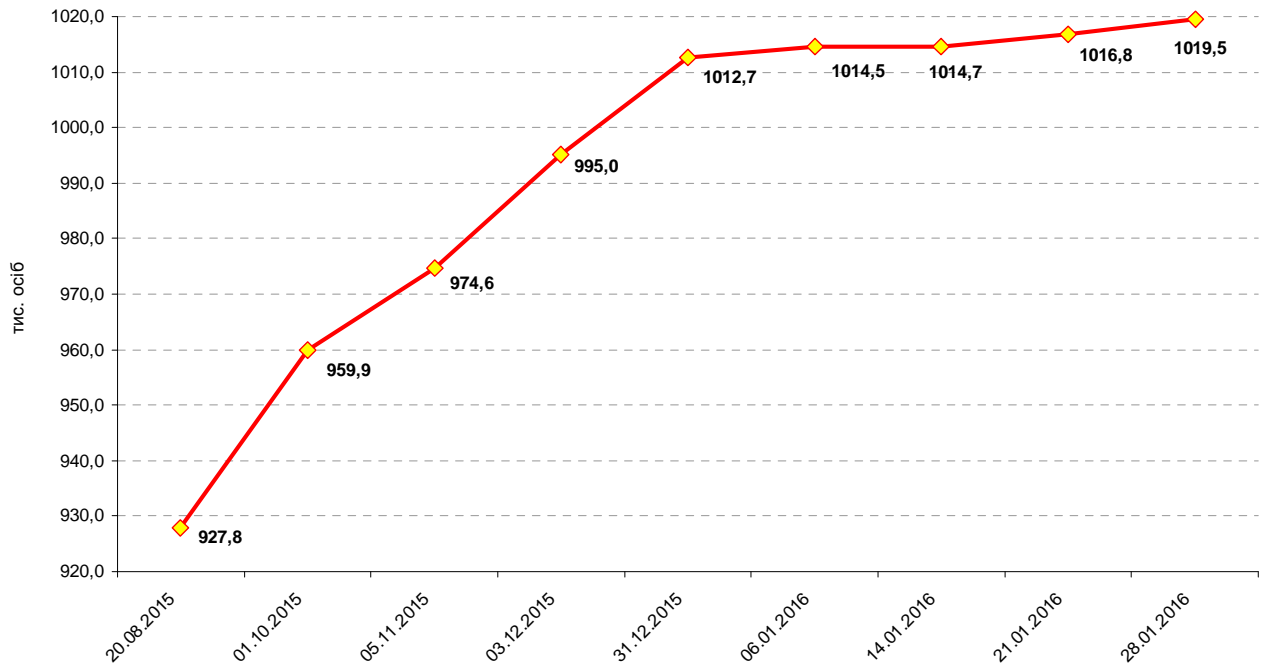
У лавах НЗФ **продовжує знижуватися морально-психологічний стан** особового складу. Зокрема, після вживання алкогольних напоїв, бойовик зі складу так званої «1-ї Слов'янської окремої мотострілецької бригади» бандформування «ДНР» (місце дислокації – м. Комсомольське) незаконно заволодів вогнепальною зброєю та здійснив напад на чергову зміну підрозділу. Також виявлено чергові факти дезертирства бойовиків зі складу так званої «5-ї окремої мотострілецької бригади» бандформування «ДНР».

1.2.3. Кількість внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованої території України.

Згідно з оперативною інформацією Міжвідомчого координаційного штабу з питань соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з районів проведення антитерористичної операції та тимчасово окупованої території, у період 22 – 28 січня кількість тимчасово розміщених громадян України, які переміщені з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, збільшилася на 2,7 тис. осіб (0,3 %). Із загальної кількості вказаних осіб 99,5 % – переселенці з Донецької та Луганської областей.

Станом на 28.01.2016 з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції до інших регіонів загалом переселено 1 019,5 тис. осіб (622,7 тис. сімей), у тому числі:

- з Донецької і Луганської областей – 997,7 тис. осіб;
- з АР Крим і міста Севастополь – 21,8 тис. осіб.

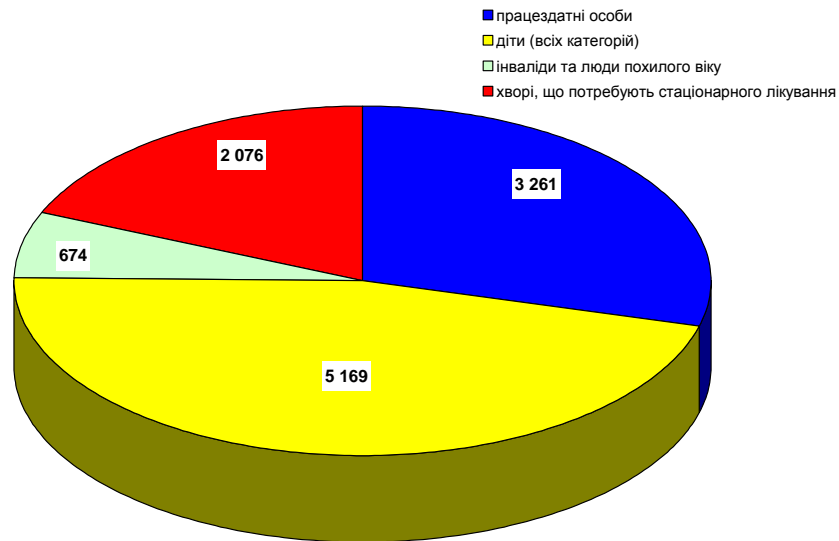
Мал. 2 – Кількість переселених осіб з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції до інших регіонів за наростаючим підсумком.

Найбільші потоки внутрішнього переміщення осіб з районів проведення АТО спрямовані у східні та центральні регіони України (Луганська, Харківська, Донецька, Дніпропетровська, Запорізька області та м. Київ).

Мал. 3 – Розподіл внутрішньо переміщених осіб за регіонами переселення.

За інформацією ДСНС України місцевими органами виконавчої влади на даний час визначено 665 об'єктів різної форми власності, в яких можливе розміщення 11,2 тис. внутрішньо переміщених осіб.

Мал. 4 – Можливості розміщення внутрішньо переміщених осіб за категоріями (осіб).

1.2.4. Зміни в законодавстві

26 січня Верховна Рада України ухвалила Закон «Про внесення зміни до статті 5 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (щодо підстав для видачі посвідки на тимчасове проживання представникам іноземних засобів масової інформації). Зазначеним Законом уповноважено Міністерство інформаційної політики України оформлювати подання для видачі посвідки на тимчасове проживання для іноземців та осіб без громадянства, які є представниками засобів масової інформації.

28 січня Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про громадянство України» (щодо встановлення спрощеного порядку прийняття до громадянства України іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України)», який передбачає два спрощені порядки прийняття до громадянства України іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України.

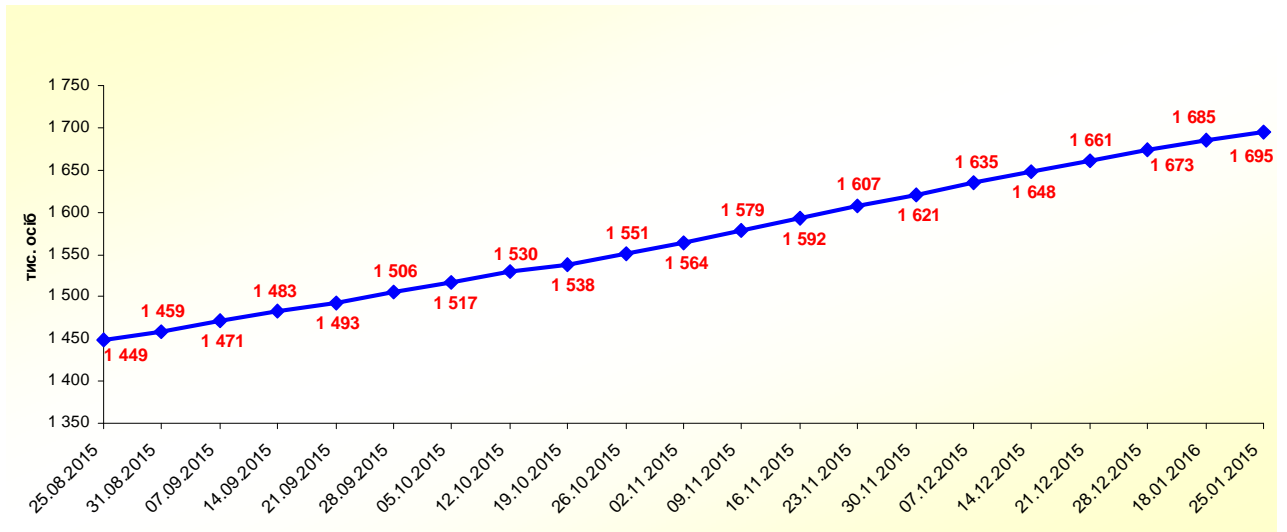
II. ВПЛИВ ЗНАЧЕНЬ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ МОНІТОРИНГУ МІГРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

2.1. У сфері внутрішньої міграції

Ризик посилення обсягів внутрішньої міграції населення з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО.

Згідно з інформацією Міністерства соціальної політики України станом на 18 січня структурними підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 «Про облік внутрішньо переміщених

осіб» взято на облік 1 695,3 тис. переселенців (1 339,5 тис. сімей) з зони проведення АТО і Криму.

Мал. 5 – Кількість зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб.

Також протягом останнього тижня зберігся переважний рух осіб з зони проведення АТО до Російської Федерації.

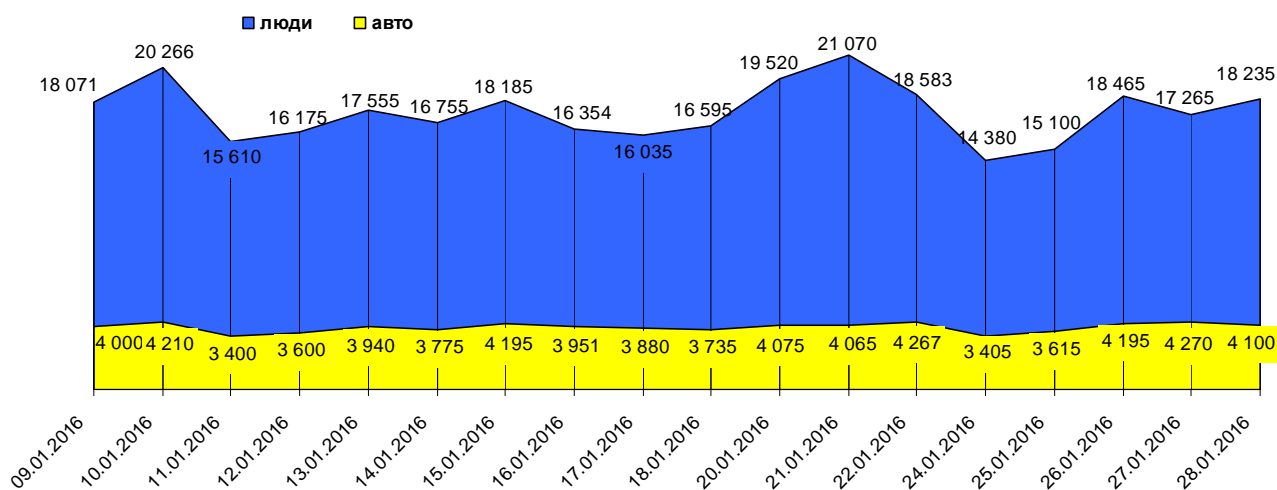
Так, згідно Щотижневого огляду від місії спостерігачів ОБСЄ на російських контрольно-пропускних пунктах Гуково і Донецьк станом на 26 січня, протягом звітного тижня середній чистий потік через зазначені КПП склав позитивне значення 49 (тобто переважає рух з України до Російської Федерації), середній обсяг транскордонного руху зменшився з 9,2 тис. до 8,5 тис. входів/виходів на день.

Протягом звітного періоду, кількість чоловіків і жінок в одязі військового зразка, які перетинають кордон в обох напрямках, збільшилася на 34 до 148 осіб. Ці люди продовжували перетинати кордон як індивідуально так і в групах, на приватних автомобілях, автобусах, а також пішки.

Крім того, спостерігачі ОБСЄ продовжили спостерігати фізично здорових молодих і середнього віку чоловіків в цивільному одязі, з короткими стрижками, більшість з яких мали камуфляжного кольору рюкзаки.

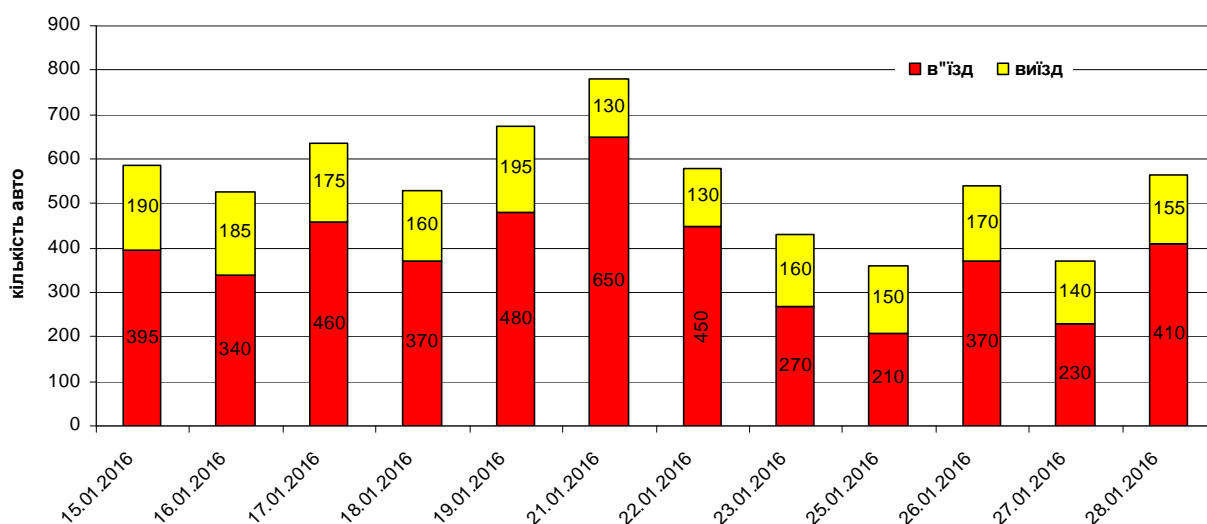
Більшість транспортних засобів, які перетинають кордон мають номерні знаки, видані в Україні (Луганської області), у тому числі низка автопоїздів і міжміських автобусів, які курсують між Україною (Луганська область) та містами Російської Федерації.

За інформацією Державної прикордонної служби України, протягом звітного тижня зменшився пасажиро-транспортний потік на контрольних пунктах в'їзду-виїзду на лінії розмежування в зоні проведення антитерористичної операції на сході України (далі – КПВВ АТО).

Мал. 6 – Пасажиро-транспортний потік в контрольних пунктах в'їзду-виїзду на лінії розмежування в зоні проведення АТО.

На тлі зменшення пасажиро-транспортного потоку на КПВВ АТО, протягом тижня зменшилися також черги на пунктах в'їзду-виїзду.

Мал. 7 – Кількість транспортних засобів, які очікували у контрольних пунктах в'їзду-виїзду на оформлення для перетину лінії розмежування.

Зважаючи на динаміку переселення осіб з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, а також на складний соціально-економічний стан на Кримському півострові та у окремих районах Донецької та Луганської областей протягом звітного тижня зберігся середній рівень ризику збільшення внутрішньої міграції.

2.2. У сфері нелегальної (незаконної) міграції

Ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців та ОБГ на територію України.

Із запровадженням країнами ЄС жорстких заходів реагування на факти незаконної міграції, південні та західні регіони України, аналогічно до

Угорщини, Македонії, Сербії, Італії, Хорватії та Греції можуть стати транзитними пунктами для нелегалів на шляху до розвинених країн ЄС.

З настанням холодної пори року чисельність бажаючих потрапити до держав-членів ЄС значно скорочується.

У той же час Державною прикордонною службою України та іншими правоохоронними органами продовжують фіксуватися випадки незаконних спроб перетину кордону невеликими групами мігрантів, які намагаються потрапити до держав – членів ЄС.

Зокрема, 5 громадян Індії, які прилетіли із Бангкоку, зупинили 26 січня в аеропорту «Бориспіль» прикордонники Окремого контрольно-пропускного пункту пропуску «Київ».

Під час перевірки транзитних пасажирів, які прямували через Мілан до Касабланки, дані громадяни пред'явили паспорти моряків, які виявилися підробленими. Крім того вони мали гарантійні листи, судові ролі, які, як виявилось, були лише кольоровими ксерокопіями.

Також «моряки» із Індії мали при собі ще один комплект паспортів – громадян Республіки Палау. Ці документи теж були фальшивками.

22 січня на ділянці відповідальності відділу «Косино» прикордонники Мукачівського загону виявили 14 нелегальних мігрантів з Афганістану, які прямували в сторону кордону з Угорщиною.

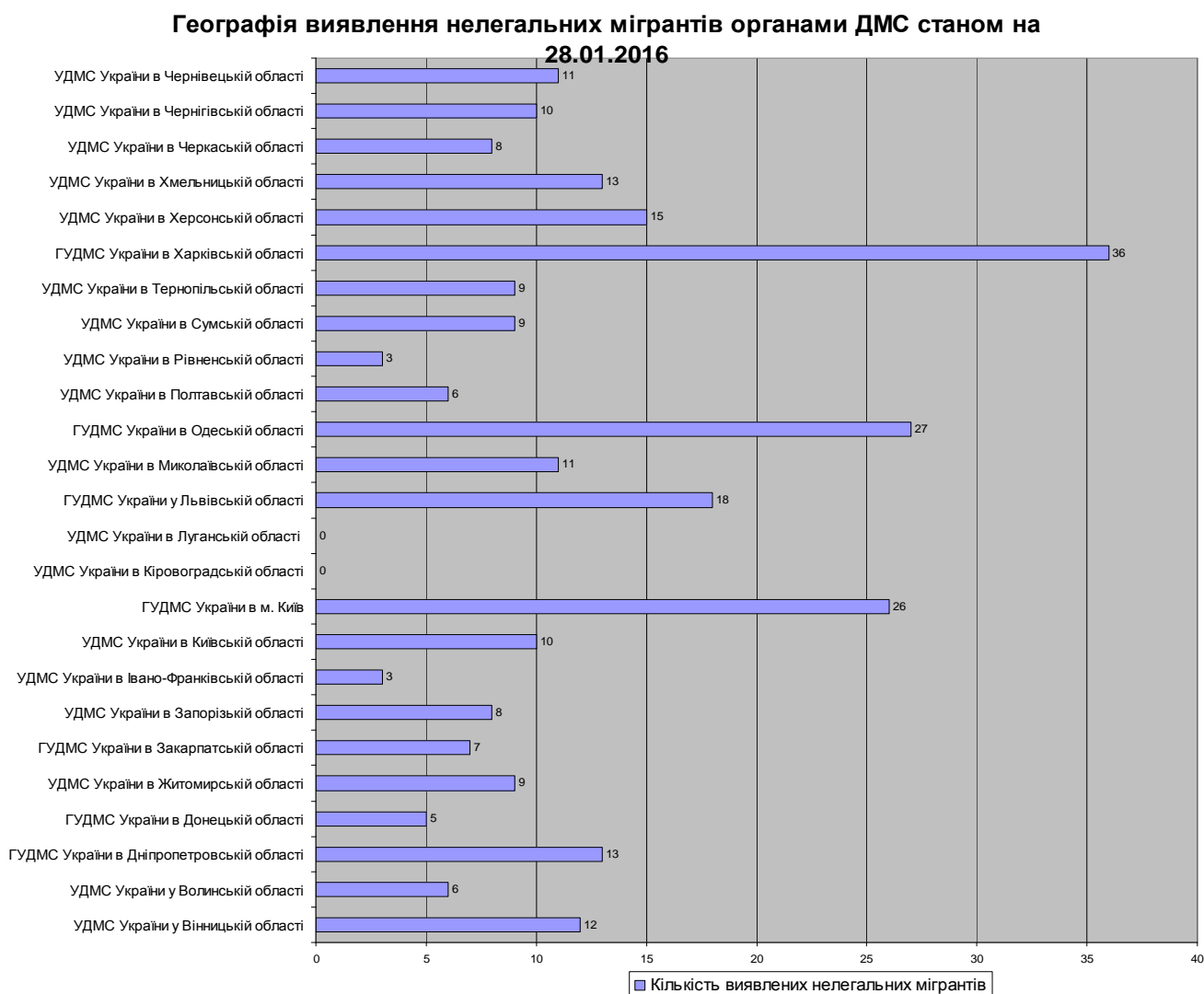
Затриманими виявилися 3 дітей, 3 чоловіків та 8 жінок, одна з яких вагітна, які не мали при собі жодних документів. У ході співбесіди правоохоронці з'ясували, що всі 14 осіб мали наміри незаконним шляхом потрапити до країн ЄС.

Станом на 28.01.2016 органами ДМС виявлено 275 нелегальних мігрантів, у тому числі 94 – впродовж минулого тижня. Детальна інформація щодо географії виявлення нелегальних мігрантів органами ДМС наведена у малюнку 8.

Також органами ДМС впродовж минулого тижня виявлено 326 іноземців та осіб без громадянства, які порушили правила перебування в Україні.

Наразі головним фактором відсутності масового напливу нелегальних мігрантів з країн Африки та Азії в Україну є настання несприятливих кліматичних умов, незручне географічне розташування по відношенню до основних шляхів міграції у ЄС, наявність військового конфлікту на Сході України та невпинне зниження прожиткового рівня населення України.

Короткостроковий прогноз: враховуючи зниження напруги у районах проведення АТО, погіршення кліматичних умов та наростання спротиву мігрантам у країнах-членах ЄС, ризик збільшення фактів незаконного проникнення іноземців на територію України є середнім.

Мал. 8. – Географія виявлених органами ДМС нелегальних мігрантів станом на 28.01.2016

2.3. У сфері надання притулку

Ризик зростання звернень громадян, у країнах походження яких відбуваються дії, що перешкоджають нормальному проживанню людей, із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує захисту.

Впродовж 2015 року за отриманням статусу притулку в Україні звернулися 1 433 осіб, що на 260 осіб більше, ніж за 2014 рік. Найбільша кількість шукачів притулку в Україні у 2015 році були вихідцями з Афганістану – 607, Сирії – 136, Сомалі – 111 та Росії – 86.

У поточному році, станом на 28.01.2016, органами ДМС рішення відносно осіб, які звернулися за притулком в Україні не приймалися.

Натомість впродовж усього 2015 року ДМС прийнято 920 рішень стосовно шукачів притулку, з яких про визнання біженцем – 49 рішень, про визнання особою, яка потребує додаткового захисту – 118 рішень, про відмову у наданні захисту – 599 рішень та про втрату/позбавлення/скасування статусу особи, якій надано притулок – 154 рішення.

З огляду на те, що у країнах походження шукачів притулку в Україні тривають активні бойові дії, і те, що держави-члени ЄС закривають власні

кордони для нелегальних мігрантів з країн Північної Африки та Близького Сходу, в Україну у будь-який момент може хлинути потік мігрантів, утому числі тих, що прямують до держав-членів ЄС.

Короткостроковий прогноз: враховуючи наявність триваючих військових конфліктів у країнах Близького Сходу і Північної Африки, зростання проблем з продовольством у країнах міграційного ризику та наростання спротиву мігрантам у державах-членах ЄС, рівень збільшення потоків шукачів захисту в Україні наразі є високим.

2.4. У сфері трудової міграції

Ризик необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативного впливу трудових мігрантів на ринок праці в Україні.

Згідно з експертним консенсус-прогнозом, який підготувало агентство Bloomberg, ВВП України в 2016 році зросте на 1,2% після падіння на 13% у 2015 році.

При цьому згідно з експертним консенсус-прогнозом, який у грудні підготувало Мінекономрозвитку, реальний ВВП України в 2015 році впав на 10,3% (найбільш песимістична оцінка – 13,5%, найбільш оптимістична – 9%).

Водночас у 2016 році очікується зростання на 1% (найбільш песимістична оцінка – падіння ВВП на 3%, найбільш оптимістична – зростання на 2,9%).

Рівень інфляції за січень-грудень 2015 року становив 143,3 %, у тому числі за грудень 2015 року – 100,7%.

Короткостроковий прогноз: враховуючи викладене та події на Сході України, наявність значних ризик необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції в Україні та негативний вплив трудових мігрантів на ринок праці в Україні наразі є низьким (допустимий).

